

SZINHÁZ ÉS MOZI

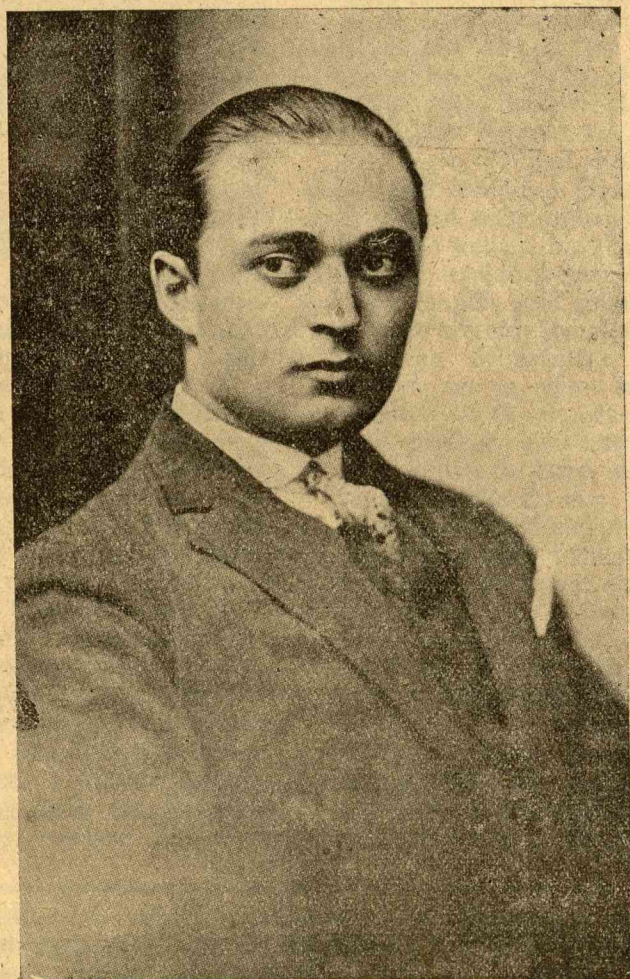
Felelős szerkesztő: Gokler Gyula.

Kiadótulajdonosok: Csendes Testvérek.

PINTÉR BÖSKE
Erdély legkiválóbb primadonnája.

HOMOKAY PÁL
a jeles tehetségű szerelmes színész

SZINHÁZ ÉS MOZI

Felelős szerkesztő: Gokler Gyula.

Kiadótulajdonosok: Csendes Testvérek.

MŰSOR:

Péntek, október elsején
este 8 órakor:

Marica grófnő

Szombat, október másodikán este 8 órakor:

Marica grófnő

Vasárnap, október harmadikán d. u. 4 órakor:

Marika

Vasárnap, október harmadikán este 9 órakor:

Marica grófnő

Hétfő, október negyedikén este 8 órakor:

Délibáb

Kedd, október ötödikén este 8 órakor:

Délibáb

Szerda, október hatodikán este 8 órakor:

Délibáb

Csütörtök, október hetedikén este 8 órakor:

Marica grófnő

(A cimszerepben Halmos Micivel)

Péntek, október nyolcadikán este 8 órakor:

Román előadás.

A magyar színház

kapui ismét megnyitlak. Ujból felcsendül Thália csarnokában a magyar szó, a magyar dal. A rivalda elé magyar színészek állnak, hogy szívüklelkük nagy lelkesedését, művészetük tiszta ragyogásu kincseit odahintsék a közönség elé. A temesvári magyar színház körül az utóbbi hónapokban ádáz harcz dult, amely mély fájdalommal töltötte el mindazokat, akik a magyar színészet ügyét féltették. Abban az elfajult csatazajban, amely nagyon közeljárt a vásári kufárok hangzavarához, szinte elmerülni látszott az a gondolat, hogy a magyar színház első sorban kulturügy, magyar ügy és hogy csak ennek makulátlan megóvása mellett szabad versengést kezdeni a színház körül, vagy a színház miatt. Franyó Zoltán, akinek az idei évadra a temesvári magyar színház konzessziója osztályrészül jutott, elkeseredett küzdelem romjain kezdi meg működését és nem a legkönnyebb feladat vár reá és társulatára, amikor ujból zavartalan kontaktust kíván teremteni a közönséggel.

Lelkes és ideális célok kell, hogy hevítsék az uj igazgatót, aki művészlelkületű ember, ha azt akarja, hogy a temesvári színház történetében méltó fejezet jusson neki azok nevei mellett, akik valamikor ezt a színházat a magyar muzsa messze földön híres hajlékává szentelték. Franyó Zoltán missziója ma kétszeresen, sokszorosan fontos, mert egy ingadozó épület alatt kell a talajt megrögzítenie úgy, hogy az erdélyi és bán-sági magyar kultúrtenyezők eme legfontosabbikát soha többé veszedelem ne fenyegethesse. El-sikkad a magyarság egy őrszeme, ha igazgató, társulat és közönség össze nem fog és meg nem teszi kötelességét egymással és a kultura egyetemes követelményeivel szemben. — Köszönt-jük a függönynyitás napján az uj magyar társu-latot, amelynek becsületes, őszinte sikert kívánunk. Hisszük, hogy Temesvár mindenkor áldozatkész és a művészetért lelkesedő közönsége ott lesz esténként abban a színházban, ahol magyar dal, magyar szó hangzik fel a magyar szivekhez.

G. Gy.

Franyó.

Csak így irom ide a nevét a keresztnév nélkül. Zoltánnak hívják ugyan, de csak azt mondom, hogy Franyó, akkor is mindenki tudja, hogy kiről van szó.

Talán husz éve is van annak, hogy a temesvári Koronaherceg-kávéházban az újságírók asztalánál állandó vendég volt egy hatvan-egyedikes hadnagy. Az egész társaságot ő tartotta szóval. És katonatiszti volta dacára nem a sztratégiáról beszélt, hanem a művészetről, a verselésről, az irodalomról, a színházról. Addig beszélt, amíg — ha merőn ránéztünk — képzeletünk segítségével a rajta levő uniformis togává változott és mi szinte azt hittük, hogy kardja lanttá alakult át. És akik hallgatták, azoknak egyik része így szólt:

— Ennek se lesz jövője.

A másik rész ilyen kritikát formált magának róla:

— Ennek nagy jövője lesz.

Akik azt mondták, hogy nem lesz jövője, azok azt katonai pályájára értették. És azok, akik nagy jövőt jósoltak neki, arra gondoltak, hogy sikerei lesznek olyan pályán, amelyen a művészet és az irodalom szolgálatába szegődik.

És mindkét véleménynek igaza lett. Franyó Zoltánnak a katonáéknál nem lett jövője, mert hamarosan levetette a császár kabátját és az irodalomnak szentelte magát. És akkor fokról-fokra igazolta azokat, akik nagyra tartották képességeit.

Husz évi irodalmi munkásság áll mögötte. Igen sok eredeti munkája mellett rengeteg fordítása van különböző nyelvekből prózában és

versben. És nagy érdemei vannak akörül, hogy egyes magyar költők verseit lefordította idegen nyelvekre és úgy tárta fel másnyelvű nemzetek előtt a magyar géniusz pazar szépségét és gazdaságát. Nem célokom e szűk helyen Franyó Zoltán irodalmi munkásságát ismertetni, csak leszögezem, hogy ez a munkásság értékes volt, becses volt és igazolta azokat, akik Franyót tehetséges írónak tartották.

Mint író és számos idegen színműnek magyarra átültetője természetesen foglalkozott színházzal is és tette ezt nemcsak mint színi kritikus, hanem mint a színház belső világa iránt érdeklődő művészlélek is. Ettől aztán már csak egy lépés választotta el, hogy bekopogtasson oda, ahol a színházi koncessziókat osztogatják. Ott nem nézték azt, hogy nem színészember, hanem méltányolták irodalmi munkásságát, méltányolták a színházi kérdésekben való hozzáértését és kezébe nyomták az engedélyt. Most már aztán rajta áll, hogy begigazolja, hogy tud is ezzel az engedéllyel okosan bánni. Rajta áll, hogy bebizonyítsa, hogy az író a színházigazgatástól nem választja el áthidalhatatlan örvény. Rajta áll, bebizonyítani, hogy az a színházi kritikus, aki meg tudja írni, hogyan kell egy színházat jól vezetni, hogyan kell jó előadásokat produkálni, ezt nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is tudja.

Hinni akarom, hogy Franyó ezt a temesvári közönségnek be tudja bizonyítani.

Kóró Pál.

Marika.

Comedie in 3 acte de St. Z á g o n. — Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Z á g o n István.
 Alexandru Orbán Sándor · Gergely L. | A színész Soór Jenő
 Soția lui Ella, felesége · Szepes Edit | János Ács
 Marika Zilahy Irén | Elza Loránt B.
 Kalló Ferkó Szatmáry

Marica grófnő.

A temesvári szezon megnyitása.

Franyó Zoltán új társulatának operettegyüttese a kitűnő és páratlan sikerű Kálmán-operettben, a Marica grófnőben mutatkozik be, amely egyben a szezonnyitó előadás lesz. Kálmán Imre zenéje ebben az operettben is főlényes és hódító. Ez a nagyszerű muzsikus elsőrendűen hangszerel, a zenekar színesen, ötletesen szólal meg mindig és ért ahhoz, hogy még a reminiscenciákat is olyan új köntösbe bujtatja, hogy az újszerűség benyomását keltik. Van ennek az operettnek egy-két slágerszáma, amely briliáns. Zenéjének tulnyomó részben magyaros a motívuma.

Az operett szövegének hősnője Marica grófnő, aki a világ leg-szeszélyesebb asszonya. Flörtöl, könnyelmű, játszik mindenkivel és, hogy az udvarlóit lerázza, az újságokban teszi közre, hogy eljegyezte magát báró Zsupán Kálmánnal. Ez a Zsupán név csak úgy véletlenül jut az eszébe, megvan győződve róla, hogy ilyen nevű ember nincs

is a világon. Amde mit tesz a véletlen? Zsupán tényleg megjelenik és amint az egy jó operettfigurához illik, szeretetreméltóan együgyű, akiről mindjárt megtudja az intelligens közönség, hogy végül is nem a primadonnát, a Pintér Böske-t veszi el feleségül, hanem a szubrettet, Zilahy Irént. Marica grófnő időközben szerelemre gyullad tisztartója: Török Bálint iránt, akiről persze nem sejtí, hogy tulajdonképpen egy inkognitóban szolgáló elszegényedett gróf. Nem lehet tudni, hogy az operettírók miért gondolják, hogy csak a grófok érdemlik meg a primadonnák szerelmét. Ebben az operettben például az egész bonyodalom ama kérdés körül forog, vajjon megtudja-e Marica grófnő azt, hogy Török nem egyszerű kishemes, hanem hozzáméltó arisztokrata. Mert demokrácia ide, demokrácia oda, az operettben nem adjuk a grófon alul.

• •

Ne vessünk!

Kohn egy özvegyasszonynak udvarol és ismeretségük második hetében megkéri a kezét.

A fiatal özvegy tagadó választ ad.

— Tudja Kohn ur, — mondja az asszonyka, már kezdek csüggedni. Képzelse, eddig már négy férjet temettem el.

— Nézze asszonyom. — mondja Kohn, — próbálja meg mégegyszer. Hátha megfordul a szerencséje.

*

— Milyen remekül áll magán ez az új ruha!

— Pedig nekem nehéz dolgozni.

— Miért?

— Mert nem fizetek.

— Rémes pecchem volt, kérlek, tegnap egy nyullal.

— Na?

— Tudod, cikk-cakkban futott és mikor cikkbe löttem, cakkban volt, amikor cakkba löttem, cikkben volt.

*

Marcsa hetykén megy végig a falu főuccáján és egyik ismerőse megszólítja:

— Hé, te Marcsa, de szép új szoknyád van! Ki vette?

— Hát a Jóska vette tegnap a vásárran.

— Jó ember.

— Jó hát, csakhogy az uton, ahogy gyöttünk hazafelé, háromszor is a szememre vetette.

*

Kálmán Imre.

A Marica grófnő komponistája.

Kálmán Imre a kiváltságos muzsikusközé tartozik és kiváltsága az, hogy a világsikernek néha bizony üres disze mögött is tehetség, sziv és lélek lakik benne. Új operettje, melyet most hoz színre a temesvári új társulat, ennek az őszinte tehetségnek, szivnek és léleknek eredménye.

A *Marica grófnő* ereje kilencven százalékban

a zenéjében rejlik.

Az a zene ez, amely méltán szárnyal diadalmas és behízelgő módon, forró sikerrel végig a világ színpadjain. Dús, színes, tartalmas és izléses muzsika.

A magyar népzene lágysága, édes motívumai, csodálatos ritmusa élteti ezt a szép muzsikát, amely azonban modernül raffinálttá, egyénien gazdaggá és színessé virágosodik *Kálmán* nagy tudásában, rendkívüli hangszerelésében. A *Marica grófnő* zenéje *Kálmán Imre* legsikerültebb alkotásai közé sorakozik.

Az operett muzsikája olyan

dús csokor

illatával bódít el, amelyben nincs egyetlen szál hamis virág sem.

A szőke, jóltáplált, mosolygóképű, angolbajuszos, szoanyirozott külsejű ur, *Kálmán Imre*, számos híres operett győzelmes és gazdag szerzője, valaha Budapesten újságíró volt és szimfonikusként készült, ma

Bécsben végleg és már régen lemondott erről az értelmetlen ötletéről. Első operettje a

Tatárjárás

volt, szerencsés pillanatban született darab, a szövege érdekes és hangulatos, a zenéjében pedig egyéni formák voltak jólesően elhelyezve, merész próbálkozások és még a könnyű melódiák mögött is olyan harmóniak, amelyek a szimfonikus zenész magasabb törekvését jelezték. A *Tatárjárás*nak nagy sikere volt és ekkor *Kálmán Imre* megkomponálta

Az obsitost,

most már több bátorsággal, a szimfonikus törekvések kimélyítésével és a melódiák gondos megválogatásával. Mire az obsitos a budapesti Vigszínházban akkorát bukott, amekkorára csak a legrosszabb vagy a legjobb darabok emlékeznek.

Itt kezdődik a szerző igazi karrierje. Az obsitos bukása után föleszmélt. Mindenáron sikert akart, mert a siker a legnagyobb dolog a világon, az egyetlen amiért élni és dolgozni érdemes. Megfigyelte a bukásnak minden mozzanatát és hallatlan tanulságot merített belőle. Új operettet írt,

a Cigányprimást,

a Lárifárral és csinnadrattával, válogatás nélkül, kedves, közismert

Fata morgana. — Délibáb.

Comedie in 3 acte de E. Vajda. — Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Vajda Ernő.

Az asszony Jósika Mici
György Homokay P.
Az apa Gergely L.
Nagyasszony Novák Irén
Annus Lóránt B.
Rozália Gömör E.
Franciska Szepes E.

A férj Darvas Ernő
Blázi Ács M.
Bláziné Tarnay Teri
Blázi Terka Jakab Juci
Blázi Karcsi Soór Jenő
Péter Csutina F.
Peti Inke Gyula

melódiák reminiscenciával és legfőljebb titokban lopott bele itt-ott egy-egy olyan hangot vagy akkordot, amit nem tudott magától megtagadni. A Cigányprimásnak tomboló sikere volt és azóta Kálmán Imre megállás nélkül ontja magából az olyan operetteket, amelyeknek slágereit egész Európa énekli. Főltétlenül neki van igaza, már csak azért is, mert más zeneszerzők csodálkozva tapasztalják, hogy az, ha valaki sutba dobja a művészi törekvéseket és nem válogat, az önmagában még nem elég a világsikerhez.

Marica grófnő, amely máris bejárta fél Európát ebből a szempontból

a legsikerültebbek közé

tartozik. Egyetlen olyan melódiája sincs, amelyet ne lehetne rögtön megtanulni, de egyetlen helye sincsen a partitúrának, amely ne viselne magán annak a nagyképzettségű és izléses muzsikusknak a kezenyomatát, aki tele van jókedvvel és ötletekkel és aki ezeken a fűtyülni való dallamokon túl mégis érzi a maga eredeti egyéniségét.

Délibáb.

Vígjáték 3 felvonásban. — Irta: Vajda Ernő.

A férj, aki ügyvéd és az asszony afelett vitatkoznak, hogy őnagyságával hová menjen nyaralni. Végre is a férj úgy határoz, hogy felesége felkeresi Gábrócon lakó rokonait, mert neki fontos ügyvédi teendői vannak és egy nagy tárgyalást el kell látni. A rokonoknál van egy tizenennyolc éves fiatalember, György aki joformán még gyermek és éppen az érettségi vizsgára készül, amikor megjelenik az ügyvédné. A házban nem talál senkit, csak Györgyöt, aki szorgalmasan tanul. Beszédbe elegyedik vele, tetszik neki a fiu lelki tisztasága, rajongó romlatlansága. De György szívét is valami nagy forróság járja át, nagyon-nagyon tetszik neki a szép asszony, hirtelen kirobban közöttük a szerelem, a vér hajtja őket és egymás karjaiban hosszú, forró ölelésben találkoznak.

De megérkezik az ügyvédférj, akinek sikerült a nagy tárgyalás és négyezer dollárt hozott feleségének nyaralási költségre. György azonban nem akarja elveszíteni az asszonyt, bátran odaáll a férj elé és bejelenti neki, hogy szereti a feleségét, el akarja venni és már menyasszonynak tekinti. A férj meglepetésében hirtelen meg sem érti, hogy miről van szó, felindultan vonja felelősségre a feleségét. A szerelmes György erre neki támad a férjnek, aki a kritikus pillanatban gyávának mutatkozik. Végül sikerül a férjnek a szemében a helyzetet kimagyarázni, ő maga sem akar válni, sok a dolga, nem is ér reá válni. A fiut időközben szintén leszerelik, az asszony jövője érdekében kijelenti, hogy közöttük nem volt semmi és amikor egyedül marad, sirva borul le az asztalra.

NŐI DIVATÁRUHÁZ
SZLOMANEK & COMP.

□□ GYÁRVÁROS □□
CORONINI-TÉR SARKÁN.

Állandó, dus választék
□□□□□ a legszebb □□□□□
divatujdonságokban

Előnyös árak !!

Színház — kinház.

A magyar nyelv találta el legmegfelelőbbben a színház elnevezését. Színház. Ebben az elnevezésben sok minden van benne. Benne van az, hogy amit a színházban játszanak, az nem valóság, hanem csak szín. De benne van az is, hogy ez a szín csupa szín, csupa frissesség, csupa élet. A színház a ragyogó színek háza. Színjátzó művészek a vidámság, a szomorúság, a sokféle emberi indulat és érzelm színeit rezegettik meg szívünkben.

De könnyen megtörténhetik az is, hogy a színház kinházzá változik. Volt már rá példa Temesvárott. Kinház lett a színház a közönség részére, mert abban csak gyenge, sőt teljesen rossz előadásokat kapott és kinház lett a színészek részére is, mert anyagi válságba jutásával nem biztosította az egzisztenciáját azoknak, akik szolgálatában állottak.

Az új színházi szezon megkezdésével feltámad minden kultur-emberben a kívánság: vajha ebben az észtendőben a temesvári színház ne változnék kinházzá.

Maradjon meg a színház színháznak. Zengjen abban a szavak szárnyán lángelmék sok gyönyörű gondolatja. Legyen a színház színház: frissesség, üdeség, kedv, szórakozás, gyönyörűség, jókedv, legyen művészet. Ihlessen meg a színház tagjait a szent akarat és a nemes igyekvés. Érezzék át azt a nagy kötelességet, melyet akkor vállaltak magukra, amikor a kultúra szolgáivá szegődtek. Ne tekintség pályájukat csak könnyű megélhetési módnak. Ne vegyék úgy, hogy a színészet csak arra való, hogy kevés munkával lehessen cégére alatt az életen keresztülsétálni. Dolgozzanak ambícióval. Ne tegyenek különbséget kis szerep és nagy szerep között. Láttam már nagy szerepet teljesen elrontani és láttam kis szerepekből is nagy alakításokat csinálni. Ne

játszanak soha kedvetlenül. A pár szavas szerepeket is dolgozzák ki lelkiismeretesen. Vigyék bele a lelküket, a szívüket, érezzék át a szerepet és éljék bele magukat. Vessék le magukról saját énjüket és éljék át szerepükben annak az alaknak az énjét, melyet meg kell személyesíteniök. Akkor nem lesznek minden szerepükben egyformák, mert akkor valóban művészek lesznek. Szokják le a ripacskodást és ne is tőrjék maguk között a ripacskodót.

Ha a színészek a színházból színházat csinálnak, akkor a közönség is színháznak tekinti majd azt és szívesen eljár bele. Mert hogy a színház valóban színház legyen, az elsősorban a színház tagjaitól függ. Adjanak elsőrendű, jó, lelkiismeretesen betanult előadásokat és akkor megkövetelhetik a közönségtől, hogy el is járjon a színházba. De nem lehet elvárni a közönségtől, hogy drága pénzért rossz előadásokat szenvedjen végig a kinházzá vedlett színházban. Ebben az utóbbi esetben aztán ugyancsak a színészek az okai annak is, ha a színház rájuk nézve kinházzá változik át.

A mostani temesvári színházi rezsim olyan buzgalommal, olyan sok becsületes jószándékkal igyekszik nekivágni az új szezonnak, hogy abban az esetben, ha a társulat törekvéseiben ugyanilyen becsületességgel, ugyanilyen jószándékkal támogatja, a színházból semmi körülmények között nem lehet kinház, hanem megmarad annak, ami a hivatása, aminek lennie kell: megmarad színháznak.

Kubán Endre.

— És miből alapította meg, hogy a vádlott részeg volt?

— Hangosan veszekedett egy kocssal.

— Ez még nem mond semmit.

— De igen, instálom. Nem volt sehol egy kocsis.

Mondja csak kedves

milyen kilátások mellett indul meg az új szezon?

— A legjobbat jósolhatom. Ahol Pintér Böske a primadonna, Zilahy Irén a szubrett és Jósika Miczi a drámai szende, ott nem lehet baj, ha mindjárt akármit is mondanak.

— És találtak már lakást a színészek valamennyien?

— Ki közel, ki távol. Sokan a Ferdinándban laknak, de bizony van olyan, aki jó messzire került. Gergely Lajos, akire talán még emlékeznek az Ujváry-féle Délvidéki kabaré fénykorából, valahol az Erzsébetváros végén lakik közvetlenül a vasuti vágány mentén. Ott dübörögnek el éjszaka a vonatok az ablaka alatt, ő szegény minduntalan felriad és önkéntelenül maga alá huzza a lábait, mert attól fél, hogy a vonat kerekei el találják vágni. Ahogyan ő tréfásan megjegyezte: Nagyon kellemes a lakásunk — mert a felesége is itt van — csak az a kellemetlen, hogy a hálószobán keresztülülmegy a vasuti vágány.

— Mulatások voltak-e már?

— Pintér Bösket láttam egy este

nagyszerű jókedvben a Kobelt-barban. Nagy társaság, vidám bohémek kerültek egybe, csengett a nóta, a kacaj és folyt a pezsgő.

— Kik voltak ott még?

— A kövérkés Reiter Ernő térfigatától nem láttam a többit. De azt megállapítottam, hogy a mindig vidám Reiter nagyszerű barmixer lehetne. Ő keverte a bolét és pompásan csinálta. Mindenkihez ízlett, még Soór Jenőnek is, akinek pedig egy premier nem olyan nehéz, mint egy pohár ex.

— Mi lesz a műsor legközelebbi szennációja?

— A Muzsikus Ferkó. Ez a nagyszerű Zerkovitz-operett az idén nyáron távsikert aratott Budán Sebestyén színházában, Olyan slágér, amilyen eddig keves volt.

— Na és Franyó igazgató?

— Róla nem tudok semmit. Csak hallom, hogy itt van. Ez az ember naphosszat annyit szaladgál, hogy sohasem lehet megtalálni. De nem is csoda, amíg azt a rengeteg sok dolgát elintézi,

— Mókás tréfa nincs még?

— Nem beszéltem még Gömör Emmával. Majd lesz. Izsa te.

Contesa Marica — Marica grófnő.

Opereta mare in 3 acte. Muzica de Emeric Kálmán. — Operett 3 felvonásban Zenéjét szerezte Kálmán Imre. Szövegét írták: Brammer és Grünwald.

Contesa Marica grófnő	Pintér B.
Liza	Zilahy Irén
Török Bálint	Fratta Géza
Dobesicz	Inke Rezső
Zsupán Kálmán	Rudas Bandi
Cecilia néni	Novák Irén
Penizsek	Soós Mih.
Cigányleány	Sipos Mária
Józsa	Dezső Szidi
Mihály bácsi	Derecskei P.

Játszódik az operett cselekménye Marica grófnő birtokán. Az előadás során Bakó Eszti graciózus táncokat ad elő.

DARVAS ERNŐ
a temesvári társulat drámai főrendezője.

FRATII CSENDES TESTVÉREK

KÖNYVNYOMDA □□ LITOGRAFIA
□□ PAPIRNAGYKERESKEDEŚ □□
KÖNYVKÖTÉSZET □□ ÜZLETI
KÖNYVEK GYÁRA

TIMISOARA-CETATE
BELVÁROS

TELEFON 80

TELEFON 80